

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a treia

CAUZA EUGEN GABRIEL RADU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 3036/04)

Hotărâre

Strasbourg

13 octombrie 2009

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Radu Eugen Gabriel împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 22 septembrie 2009,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 3036/04 îndreptată împotriva României prin care un resortisant al acestui stat, domnul Eugen Gabriel Radu („reclamantul”), a sesizat Curtea la 22 decembrie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale („convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 20 iunie 2008, președintele secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamantul s-a născut în 1953. Condamnat succesiv în 2001 și 2006 la două pedepse de zece ani și, respectiv, de patru ani și șase luni de închisoare cu executare pentru furt calificat, reclamantul a executat o parte din aceste pedepse la Penitenciarul București-Jilava: de la 5 ianuarie 2000 la 5 martie 2003, de la 13 noiembrie 2003 la 25 mai 2005, de la 20 septembrie la 6 noiembrie 2006 și de la 16 noiembrie 2006 la 16 iunie 2008. Între timp, persoana în cauză a fost pusă în libertate la 19 iunie 2006 după ce a executat prima pedeapsă precitată. În prezent, acesta se află în Penitenciarul Baia Mare.

5. Potrivit reclamantului, la 2 martie 2000, instanța i-a prelungit arestarea preventivă în absența sa și, de asemenea, în absența unui avocat numit din oficiu, ca urmare a unei greve a avocaților din perioada respectivă. În aceeași lună, în timp ce se afla la Penitenciarul București-Jilava, reclamantul a fost atins de o pareză de nerv median. Dosarul medical al reclamantului, astfel cum a fost prezentat Curții de către acesta (cu adnotări pentru anii 2000 și 2002-2003), conține, pentru anul 2000, mențiuni cu privire la această pareză și la tratamentul administrat. În perioada respectivă, pareza părea să fie în remisie. În iulie 2004, reclamantul a fost supus unei examinări neurologice și electromiografice care a infirmat existența unor „leziuni obiective” la nivelul nervilor periferici ai mâinii stângi. Cu toate acestea, a indicat că viteza de conducere senzitivă a nervului median (VCS) era ușor redusă și că motive subiective puteau eventual explica pareza citată anterior. Persoana în cauză a refuzat să se supună altor investigații.

A. Condițiile de detenție în Penitenciarul București-Jilava, astfel cum au fost descrise de reclamant

6. Potrivit reclamantului, pareza mâinii stângi s-ar datora frigului foarte mare, persistent, din celulele Penitenciarului București-Jilava. În ciuda îngrijirilor medicale primite, pareza persista în decembrie 2003 în măsura în care duritatea condițiilor de detenție împiedica orice ameliorare. Potrivit persoanei în cauză, Penitenciarul București-Jilava era comparabil cu infernul. Acesta a fost expus unui frig glacial în timpul iernii, deoarece încălzirea nu funcționa sau funcționa foarte puțin, în special în celula 408 din secția 4 (rezervată deținuților considerați „periculoși”) în care se afla în perioada respectivă. În plus, datorită izolării termice defectuoase a ferestrelor și a ușilor, vântul, ploaia și frigul puteau intra în interior. Pentru a se proteja împotriva gerului și a curentului de aer, reclamantul și ceilalți deținuți trebuiau să astupe fantele de la ferestre și de la uși cu propriile haine și păături. De asemenea, exista mucegai pe pereți.

7. În scrisoarea din 12 martie 2008, reclamantul a reiterat lipsa ameliorării condițiilor, numai o mică parte din penitenciar fiind renovată între timp. În ceea ce privește igiena, penitenciarul era infestat cu paraziți, în special șoareci și șobolani, care dădeau târcoale deseori în căutarea hranei, în special la parter, mai ales în celulele 101-102 unde, de asemenea, reclamantul s-a aflat. Instalațiile sanitare nu erau funcționale; erau înfundate și nu aveau apă curentă, deținuții fiind obligați să utilizeze apă depozitată în butoaie de 50-100 litri. S-a întâmplat ca toaletele situate la parter să refuleze într-o asemenea situație, datorită țevelor sparte sau înfundate. Pubelele prezente în celule nu erau închise sau situate la depărtare. Nu erau distribuiți saci de gunoi. Reclamantul putea să facă duș cu apă caldă o dată pe săptămână, într-o încăpere cu instalații ruginite, formate din vechi țevi crăpate. Nu existau geamuri la ferestrele din camera în care se dezbrăcau deținuții, iar aceasta nu avea nici bănci, nici cuiere.

B. Condițiile de detenție în Penitenciarul București-Jilava, astfel cum au fost descrise de Guvern

8. În ceea ce privește apariția parezei la mâna stângă a reclamantului, Guvernul prezintă, mai întâi, comunicarea din 24 aprilie 2009 din partea Institutului Național de Medicină Legală Mina Minovici (IML), potrivit căruia din dosarul medical al reclamantului reiese că pareza menționată apare ca un episod care nu a lăsat leziuni obiective după 2000 și care nu se poate datora temperaturii din celula persoanei în cauză.

9. Guvernul observă că, în timpul executării primei sale pedepse cu închisoarea, reclamantul a fost deținut în celulele nr. 203 (între 2000 și 2002), 403 (2003; 13,50 m² și 9 paturi), 412 (martie – noiembrie 2004; aceleași caracteristici), 408 (noiembrie 2004- aprilie 2005; 6,08 m² 3 paturi) și 413 (aprilie –mai 2005; 13,50 m² și 9 paturi). A executat cea mai mare parte a celei de-a doua pedepse cu închisoarea la București-Jilava în celulele nr. 517 (decembrie 2006-ianuarie 2007; 43,07 m², 27 paturi), 208 (februarie-iunie 2007; 51,28 m², 42 paturi și o rată de ocupare medie de 39 de deținuți), 101-103 (iunie 2007-februarie 2008, 34,78 m², 24-27 paturi, 18-20 deținuți) și 207 (februarie-iunie 2008; 47,94 m², 24 paturi, 18 deținuți). Numărul de paturi este cel înregistrat în 2008; conducerea penitenciarului a precizat că un anumit număr de paturi a fost scos pe parcursul perioadei de detenție a reclamantului pentru evitarea suprapopulării. Guvernul adaugă că celulele din secția IV (403 etc.) sunt destinate deținuților periculoși și că acestea nu au alt mobilier decât paturi, în timp ce celelalte celule dispun de mai multe piese de mobilier suplimentare (bancă, masă, cuier). În aceste celule există apă curentă rece și toalete de tip asiatic, separate de restul celei (perete și ușă).

10. Din scrisorile directorului Penitenciarului București-Jilava din 17 iulie și 30 septembrie 2008 reiese că accesul deținuților în băile comune (apă caldă) și echipate cu mobilier (în bună stare în 2000) este asigurat de două ori pe săptămână începând cu 2001. Celulele erau încălzite de la 1 noiembrie la 31 martie și se efectuau lucrări în fiecare an pentru înlocuirea ferestrelor sparte sau crăpate. Cu toate acestea, conducerea penitenciarului indică faptul că, datorită vechimii rețelei de distribuție a căldurii (se sparg țevi în permanență, subsolul este deseori inundat etc.), există pierderi importante pe circuit, astfel încât apa caldă ajunge în caloriferele celulelor la o temperatură de aproximativ treizeci de grade. Există, de asemenea, un deficit de apă potabilă în penitenciar, însă sunt preconizate sau sunt în curs de aplicare măsuri în această privință.

11. În ceea ce privește igiena în celule, Guvernul evidențiază că aceasta este responsabilitatea deținuților, care primesc produse de curățenie. Pubelele cu capac existente în fiecare celulă sunt ridicate în mod periodic (potrivit celor două scrisori citate anterior, o dată sau de trei ori pe zi). În cele din urmă, la fiecare trei luni au loc acțiuni de dezinsecție și de deratizare, procese-verbale (netrimise) fiind redactate la încheierea acestor acțiuni.

II. DREPTUL INTERN ȘI RAPOARTELE INTERNAȚIONALE RELEVANTE

A. Dreptul intern relevant

12. Un rezumat al dispozițiilor dreptului intern relevant referitor la modalitățile de executare a pedepselor privative de libertate și la căile de atac interne disponibile în domeniu este inclus la pct. 22-23 din hotărârea *Petrea împotriva României* (nr. 4792/03, 29 aprilie 2008).

B. Rapoarte relevante ale Consiliului Europei

1. Rapoartele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT)

13. Principalele concluzii ale Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) pronunțate în urma vizitelor efectuate în închisorile din România, precum și observațiile cu caracter general ale CPT, sunt prezentate pe scurt în hotărârea *Bragadireanu împotriva României* (nr. 22088/04, pct. 73-76, 6 decembrie 2007).

14. Raportul CPT publicat în aprilie 2003 în urma vizitei sale din februarie 1999 în mai multe închisori, printre care se număra Penitenciarul București-Jilava, concluzionează:

„Condițiile de detenție pentru majoritatea deținuților în aceste instituții erau mizere. [...] gradul de suprapopulare a dus la condiții de detenție care reprezentau o atingere, chiar un afront, adus demnității umane. De fapt, marea majoritate a deținuților erau supuși unui ansamblu de factori negativi – suprapopulare, condiții materiale precare, lipsă de activități – ceea ce merită cu ușurință calificativul de tratament inuman și degradant. [...] lipsa drastică de spațiu vital și insuficiența paturilor generau o promiscuitate inacceptabilă pentru marea majoritate a deținuților. [...] În plus, lenjeria de pat era cel mai adesea de proastă calitate, murdară și uzată. În plus, numeroase celule erau murdare [...]”

15. Cu ocazia vizitei sale din iunie 2006 într-o secție a Penitenciarului București-Jilava (raport publicat la 11 decembrie 2008), CPT a constatat că particularitățile constatate cu ocazia vizitei sale din 1999 erau în continuare valabile pentru secția în cauză – cea a deținuților periculoși -, inclusiv în ceea ce privea suprapopularea sau condițiile de igienă. În acest raport, CPT concluzionează că:

„[...] în ciuda eforturilor acceptate, instituțiile vizate [inclusiv București-Jilava] se confruntau cu un grad de suprapopulare care se putea dovedi deosebit de ridicat. O astfel de situație însemna [...] pentru majoritatea deținuților [...] să stea înghesuți în spații restrânse, o lipsă constantă a intimității, o absență aproape totală a activităților în afara celei (cu excepția exercițiilor în aer liber), servicii de sănătate supraaglomerate, o tensiune sporită [...]. În anumite celule ale penitenciarelor [...] București-Jilava [...], unde, pe lângă faptul că condițiile materiale puteau fi deplorabile, condițiile de detenție puteau fi calificate, pe bună dreptate, inumane și degradante [...]”

În Penitenciarul București-Jilava, condițiile materiale de detenție în secția rezervată deținuților calificați drept periculoși erau copleșitoare. Clădirea era foarte prost întreținută, iar pereții și pardoseala erau deteriorate și unsuroase. Pe perețele exterior, streșinile erau sparte, conducând la infiltrații de apă și, prin urmare, la o umiditate permanentă în celule și la formarea de mușcări pe pereți. Accesul la lumina naturală era limitat în toate celulele și mai multe dintre acestea erau infestate cu insecte parazite. Situația era și mai exacerbată din cauza unei puternice suprapopulări și a unei lipse constante de paturi. În plus, toaletele situate în celule nu erau decât parțial separate prin pereți.

Conducerea penitenciarului a atras atenția delegației asupra faptului că, în întregul penitenciar, condițiile materiale erau extrem de mediocre, cu atât mai mult cu cât o inundație survenită în 2005 afectase puternic o mare parte din unitate. În cursul discuțiilor avute cu conducerea penitenciarului, apoi cu ministrul justiției, delegația a fost informată că era prevăzută construcția unui nou penitenciar și transferul, inițial, al mai multor sute de condamnați către alte locații, până la închiderea întregii unități. CPT împărtășește opinia autorităților române, potrivit căreia nu ar fi deloc util să se investească într-o renovare a structurilor unității. În această situație, trebuie luate măsuri prioritare pentru a pune în aplicare cât de repede posibil proiectul de construcție menționat anterior.

Atât timp cât locația actuală rămâne în folosință, **Comitetul recomandă să fie luate măsuri imediate în Penitenciarul București-Jilava astfel încât rata de ocupare în celule a deținuților calificați drept periculoși să fie redusă în mod semnificativ, iar toți deținuții să dispună de un pat, de saltele și pături curate. De asemenea, nivelul de igienă din celule trebuie ameliorat.”**

2. Raport de monitorizare a României de către Comisarul pentru Drepturile Omului

16. Redactat în urma unei vizite efectuate în România de către membrii Biroului Comisarului pentru Drepturile Omului între 13-17 septembrie 2004, acest raport, publicat la 29 martie 2006, prezintă informații cu privire la Penitenciarul București-Jilava.

17. Raportul consideră condițiile de detenție în această unitate ca fiind „deosebit de dificile”, iar situația ca fiind „alarmantă”. Se subliniază în raport că „toate instalațiile erau uzate, ferestrele incapabile să filtreze frigul, iar mobilierul foarte vechi”.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

18. Reclamantul se plânge, în două scrisori din 22 decembrie 2003 și din 12 martie 2008, de condițiile de detenție din Penitenciarul București-Jilava (frig glacial, condiții de igienă etc.) care i-ar fi cauzat o paraliză permanentă a mâinii stângi. Acesta invocă, în esență, art. 3 din Convenție, redactat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

19. Guvernul respinge acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

20. Guvernul susține inadmisibilitatea acestui capăt de cerere afirmând că reclamantul ar fi putut introduce o acțiune în despăgubiri pe baza dispozițiilor de drept comun privind răspunderea civilă delictuală (art. 998-999 C. civ.) sau o plângere împotriva Administrației Penitenciarului Jilava, în conformitate cu art. 267 și 267¹ C. pen. și cu OUG nr. 56/2003, înlocuită prin Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, ale cărei dispoziții interzic, în general, relele tratamente și tortura. Ultimele două acte normative garantau, de asemenea, dreptul de a primi asistență medicală gratuită în închisoare. În această privință, Guvernul prezintă câteva hotărâri judecătorești care datează din 2007 și care se referă în special la lipsa îngrijirilor medicale corespunzătoare în închisoare, una dintre acestea examinând aspectul respectiv împreună cu condițiile de detenție.

21. De asemenea, Guvernul consideră că acest capăt de cerere, introdus la 22 decembrie 2003, este tardiv în ceea ce privește o parte din perioadele pe parcursul cărora reclamantul a fost deținut în Penitenciarul București-Jilava. Astfel, potrivit acestuia, Curtea ar trebui să își limiteze examinarea la detenția reclamantului în această închisoare de la 13 noiembrie 2003 la 25 mai 2005 (ca urmare a transferului persoanei în cauză în Penitenciarul Bacău la 5 martie 2003) și de la 16 noiembrie 2006 la 16 iunie 2008 (având în vedere că, între 6 și 16 noiembrie 2006, persoana în cauză a fost spitalizată la Penitenciarul-Spital București-Rahova).

22. Reclamantul nu a prezentat observații în această privință.

23. În ceea ce privește excepția Guvernului întemeiată pe neepuizarea căilor de atac, Curtea observă că respectivul capăt de cerere al reclamantului se referă la condițiile materiale de detenție, care ar fi, de altfel, la originea unei pareze, și nu la lipsa îngrijirilor medicale corespunzătoare din închisoare. Aceasta reamintește că a respins deja o excepție similară, hotărând că, având în vedere particularitatea unui asemenea capăt de cerere, nu exista o cale de atac efectivă care putea fi epuizată de către reclamant (*Petrea împotriva României*, nr. 4792/03, pct. 37, 29 aprilie 2008 și *Brândeșe împotriva României*, nr. 6586/03, pct. 37 și 40, 7 aprilie 2009). Argumentele Guvernului nu pot conduce, în speță, la o concluzie diferită.

24. În ceea ce privește tardivitatea acestui capăt de cerere, Curtea face referire la criteriile de aplicabilitate a regulii de șase luni în cauzele privind condițiile de detenție (a se vedea, printre altele, *Brândeșe*, citată anterior, pct. 41-42) și observă că reclamantul a formulat și a completat capătul său de cerere în scrisorile din 22 decembrie 2003 și 12 martie 2008. Curtea este de acord cu Guvernul și consideră că, în ceea ce privește prima perioadă de detenție a persoanei în cauză în Penitenciarul București-Jilava, situația continuă reprezentată de condițiile de detenție pretinse a încetat în martie 2003 prin transferul reclamantului într-un alt penitenciar ale cărui condiții nu au fost denunțate. Prin urmare, capătul de cerere privind condițiile de detenție anterioare datei de 13 noiembrie 2003, inclusiv cele care se află la

originea parezei apărute în 2000, trebuie respins ca fiind tardiv. În schimb, Curtea nu se poate pronunța în sensul că spitalizarea reclamantului timp de zece zile în noiembrie 2006 la Penitenciarul-Spital București-Rahova într-o perioadă în care ispășea a doua pedeapsă cu închisoarea la Penitenciarul București-Jilava trebuia considerată ca punând capăt situației continue pretinse, având în vedere scurta durată a spitalizării și faptul că persoana în cauză s-a întors în Penitenciarul București-Jilava din care plecase.

25. Prin urmare, Curtea consideră că este necesar să se respingă excepția de neepuizare a căilor de atac ridicată de Guvern și să se admită excepția întemeiată pe tardivitatea acestui capăt de cerere, în măsura în care aceasta se referă la perioada de detenție din Penitenciarul București-Jilava anterioară datei de 13 noiembrie 2003. În consecință, acest ultim capăt de cerere trebuie respins pentru nerespectarea termenului de șase luni, în conformitate cu art. 35 § 1 și 4 din Convenție. De asemenea, Curtea constată că celălalt capăt de cerere întemeiat pe condițiile de detenție din penitenciarul citat nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție și, în plus, subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

26. Guvernul invocă jurisprudența Curții în materie. Făcând trimitere la descrierea condițiilor de detenție comunicate, acesta susține că respectivele condiții de detenție a reclamantului erau conforme cu cerințele art. 3 din Convenție și că persoana în cauză nu a adus dovezi în sprijinul afirmațiilor sale. Guvernul adaugă că raportul CPT privind Penitenciarul București-Jilava este anterior cu patru ani introducerii cererii de către reclamant și că, între timp, au fost efectuate sau proiectate lucrări de renovare (după cum CPT constatare deja în 1999 în legătură cu secția V a penitenciarului).

27. În esență, reclamantul își reiterează afirmațiile.

28. În primul rând, Curtea reamintește că art. 3 din Convenție impune statului să se asigure că orice prizonier este deținut în condiții compatibile cu respectarea demnității umane, că modalitățile de executare nu supun persoana în cauză unei suferințe sau unei încercări de o intensitate care să depășească nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, ținând seama de cerințele practice din închisoare, sănătatea și confortul prizonierului sunt asigurate în mod corespunzător [*Kudla împotriva Poloniei* (GC), nr. 30210/96, pct. 92-94, CEDO 2000-XI]. În cazul evaluării condițiilor de detenție, trebuie să se țină seama de efectele cumulate ale acestora, precum și de afirmațiile specifice ale reclamantului (*Dougoz împotriva Greciei*, nr. 40907/98, pct. 46, CEDO 2001-II).

29. Curtea subliniază că reclamantul se plânge de condițiile materiale, în special de condițiile de igienă, în cursul detenției sale în Penitenciarul București-Jilava pe o perioadă de mai mulți ani (din noiembrie 2003 până în mai 2005 și din septembrie 2006 până în iunie 2008). De asemenea, Curtea observă că, în conformitate cu informațiile prezentate de către părți și pe baza rapoartelor din partea CPT, a constatat deja încălcări ale art. 3 din Convenție în cauze similare în care reclamantii denunțau condițiile materiale de detenție din mai multe închisori din România, în special în ceea ce privește suprapopularea și, în subsidiar, condițiile de igienă (a se vedea, printre altele, *Bragadireanu*, citată anterior, și *Măciucă împotriva României*, nr. 25763/03, 26 mai 2009).

30. În speță, Curtea constată că anumite aspecte ale condițiilor de detenție a reclamantului în Penitenciarul București-Jilava fac obiectul unei dispute între părți. Cu toate acestea, Curtea consideră că, chiar și astfel, este în măsură să facă o apreciere a cauzei întemeindu-se pe argumentele părților și pe rapoartele în care sunt descrise condițiile de detenție din penitenciarul în cauză (supra, pct. 13-17). În ceea ce privește detenția reclamantului în acest penitenciar între noiembrie 2003 și mai 2005, Curtea observă că persoana în cauză a fost închisă în secția IV a penitenciarului rezervată deținuților calificați drept „periculoși” (supra, pct. 9). Or, cu privire la acest aspect, în mod unanim, rapoartele rezultate din vizitele CPT din

februarie 1999 și iunie 2006 și ale Biroului Comisarului pentru Drepturile Omului din septembrie 2004 califică drept „mizere”, „alarmante” sau „copleșitoare” condițiile de detenție, în special în această parte a penitenciarului: celule murdare sau chiar infestate cu insecte parazite, în care solul și pereții erau unsuroase și acoperite cu mușgai din cauza umidității permanente care se infiltra în acestea, și având „toaile parțial separate prin pereți”, „ferestre incapabile să filtreze frigul” și instalații uzate. Astfel cum observă CPT în rapoartele sale, Curtea nu poate să nu țină seama de faptul că această situație privind sănătatea era exacerbată de o puternică suprapopulare, ceea ce reiese, de altfel, și din informațiile prezentate de Guvern. Prin urmare, este necesar să se constate că descrierea condițiilor în cauză de către Guvern ca fiind conforme cu cerințele art. 3 nu este susținută de probe și este dezmințită prin rapoartele menționate anterior (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Todor Todorov împotriva Bulgariei*, nr. 50765/99, 5 aprilie 2007 și *Ghavitadze împotriva Georgiei*, nr. 23204/07, pct. 93, 3 martie 2009).

31. Curtea nu poate să ajungă la constatări diferite în ceea ce privește condițiile de detenție a reclamantului între noiembrie 2006 și iunie 2008 în alte secții ale Penitenciarului București-Jilava. Cu acest titlu este suficient să se observe că, în ultimul raport al CPT, citat anterior, aceste condiții sunt descrise ca fiind relativ similare în întregul penitenciar și sunt calificate drept „extrem de mediocre” chiar de conducerea închisorii, într-o asemenea măsură încât renovarea globală a structurii închisorii apărea ca fiind inutilă, iar închiderea sa iminentă (supra, pct. 15). Este necesar să se adauge că, și pentru această perioadă, suprapopularea în celule, mult superioară – potrivit informațiilor prezentate de Guvern – normelor considerate acceptabile de jurisprudența Curții și de CPT, a înrăutățit și mai mult cu siguranță aceste condiții de detenție (supra, pct. 9 și 15 și, printre altele, *Gagiu împotriva României*, nr. 63258/00, pct. 77, 24 februarie 2009).

32. Curtea admite că, în speță, nimic nu indică faptul că a existat într-adevăr intenția de a-l umili sau înjosi pe reclamant. Cu toate acestea, absența unui astfel de scop nu poate exclude o constatare a încălcării art. 3. Curtea consideră că respectivele condiții de detenție, pe care reclamantul a trebuit să le suporte o perioadă considerabilă de timp, l-au supus pe acesta unei încercări de o intensitate care depășea nivelul inevitabil de suferință inerent detenției.

33. În concluzie, Curtea consideră că efectele cumulate ale condițiilor materiale de detenție și ale duratei acesteia au depășit, în cazul reclamantului, nivelul de suferință inerent oricărei detenții și, în consecință, constituie un tratament contrar art. 3 din Convenție.

34. Prin urmare, a fost încălcată această dispoziție.

II. CU PRIVIRE LA CELELALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI

35. În cele din urmă, reclamantul se plânge de caracterul nelegal al menținerii arestării sale preventive între 2 martie 2000 și condamnarea sa din 2001, ca urmare a absenței sale și a celei a unui avocat numit din oficiu cu ocazia ședinței citate anterior privind prelungirea acestei măsuri, ceea ce are, de asemenea, ca efect nerespectarea dreptului său la imagine și a dreptului său de a locui aproape de familia sa. În esență, acesta invocă art. 5 § 1 și art. 8 din Convenție.

36. Mai întâi, Curtea observă că faptele care se află la originea capetelor de cerere ale reclamantului au avut loc în cadrul ședinței din 2 martie 2000. Întrucât cererea a fost introdusă la 22 decembrie 2003, și anume după mai mult de șase luni, reiese că acest capăt de cerere este tardiv și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 1 și 4 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

37. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

38. Reclamantul solicită 2 500 000 euro (EUR) cu titlu de „despăgubiri civile și morale” pentru prejudiciul suferit datorită condițiilor de detenție, a parezei la mâna stângă și a arestării preventive ilegale.

39. Guvernul contestă pretențiile reclamantului, apreciind în orice caz excesivă cererea cu titlu de prejudiciu moral, ținând seama de jurisprudența Curții.

40. Curtea consideră că reclamantul a suferit cu siguranță un prejudiciu moral ca urmare a faptului că a fost supus unor tratamente contrare art. 3 din Convenție pe parcursul perioadei de detenție relevante în speță din cadrul Penitenciarului București-Jilava, prejudiciu care nu poate fi reparat doar prin constatarea încălcării. În consecință, aceasta hotărăște că este necesar să i se acorde 5 000 euro cu acest titlu.

B. Cheltuieli de judecată

41. Reclamantul nu solicită nicio sumă pentru cheltuielile de judecată.

C. Dobânzi moratorii

42. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
În unanimitate,
CURTEA,

1. Declară cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe condițiile de detenție a reclamantului în Penitenciarul București-Jilava din noiembrie 2003 până în mai 2005 și din septembrie 2006 până în iunie 2008, și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. Hotărăște că a fost încălcat art. 3 din Convenție;

3. Hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânării definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 5 000 EUR (cinci mii euro), care trebuie convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. Respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 13 octombrie 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte